

Samenvatting

Datum rapport
5 mei 2004
Naam rapport
Inrichtingsschets Kalkense Meersen (ProSes)

Opgemaakt door
ProSes
Telefoon / E-mail
+31 164 212800
info@proses.nl
Docbase
13120

Doel van de studie

De Kalkense Meersen werden opgenomen als een voorbeeldgebied¹ in het kader van het onderzoek van het Natuurontwikkelingsplan. Het doel van deze onderbouwde inrichtingsschets is een voorzet te geven aan de diverse actoren hoe het gebied ingericht kan worden in functie van veiligheid en natuurontwikkeling. Beide functies werden in het gebied onderzocht **in combinatie en samengaan** met de andere functies.

Voornaamste onderzoeksresultaten

Omwille van het feit dat de ruimtelijke ordening een belangrijk gegeven is in de inrichtingsschetsen, zal in deze studie deze discipline een prominente plaats krijgen. Het gebied werd volledig geanalyseerd:

- beschrijvend: geologie, bodemgebruik, watersysteem, ...;
- wetgevend: bindende- en niet-bindende plannen;
- visies op het gebied.

Via de methode van Streefkerk² werd het landschap geanalyseerd en beschreven. Het studierapport NOP³ en het Sigmaplan werden als insteek gebruikt en aan natuurtechnische knelpunten in het gebied oplossingen aangeboden.

De belangrijkste onderzoeksconclusie is dat de Kalkense Meersen heden een grote bescherming geniet: Vogel- en habitatrictlijngebied, reservaatgebied en ecologisch waardevol valleigebied. Verder is het gebied voor een groot gedeelte opgenomen in het Vlaams Ecologisch Netwerk.

De 4 gemeenten (Berlare, Laarne, Wichelen en Wetteren) hebben in hun structuurplannen concrete uitspraken gedaan over de inrichting van het gebied. Deze visies werden verwerkt in dit rapport.

Het landschap van de Kalkense Meersen kan als volgt beschreven worden:

“De Kalkense Meersen zijn vochtige komgronden gelegen binnen een grote Scheldemeander uit het Boreaal. Het meest typerende

¹ Na consultatie van diverse partijen, o.a. het Instituut voor Natuurbehoud

² Streefkerk N., Veranderingen in het landschap, een voorstel over de wijze waarop het landschap hen benaderd worden, Stedenbouw en Volkshuisvesting, sept. 1979

³ Van de Bergh E., Van Damme S., Meire P., Graveland J., De Jong D., ...

landschapselement is die het hele meersengebied omsluiten. Op vele plaatsen is het oude erosietalud duidelijk zichtbaar. zonder twijfel de uitgestrekte grasvlakte, doorsneden met brede sloten en beken. Het grootste gedeelte wordt gebruikt als permanent hooiland of hooiland met nabegrazing.

In de noordelijke rand van het gebied liggen enkele grotere, langwerpige waterpartijen, ontstaan door het steken van turf. Langs deze noordelijke rand wordt het landschap verstoord door weekendverblijfs met visvijvers en zeer kunstmatig aandoende tuintjes en beplantingen.

Belangrijk zijn ook de overgangen naar hoger gelegen rivierduin- en dekzandgronden. Er zijn een drietal zandige opduikingen in het gebied. Op één er van, in het zuiden van het gebied vinden we de oude bewoningkern van De Aard. Op de andere wordt op een beperkte schaal aan akkerbouw en horticultuur gedaan.

De openheid van het landschap wordt hier en daar doorbroken door populieraanplanten. Enkele delen hebben een duidelijk minder open karakter. Het betreft hier voornamelijk weilanden die omzoomd zijn met knotwilgen of Canadapopulieren. Dergelijke concentraties van lineaire landschapselementen zijn te vinden in het gebied omsloten door Schelde en Oude Schelde, in De Aard en in het noordelijke gedeelte tussen de Molenmeers en Langendonck.

Het rivierduin van Uitbergen wordt gekenmerkt door een zeer kleinschalig landschap, met een afwisseling van droge graslanden, akkertjes, bosjes en vochtige depressies (met broekbos, vochtig grasland en vijvers), geleidelijke en bruuske overgangen naar het meersengebied. Bomenrijen zijn er vrij talrijk. Vergravingen en weekendverblijfs met visvijvers leveren op sommige plaatsen een vertuind landschap op."

De voorgestelde werken binnen het hogergenoemde kader situeren zich voornamelijk voor het optimaliseren van de natuur en landschap in het gebied: verhoging grondwater, herstellen kleine landschapselementen, aantakken oude meander aan de Schelde, ontwikkelen zoetwaterschor en verbeteren toegang tot het gebied. In de voorgestelde inrichtingsschets wordt het gebied gebruikt als berging voor het water, welke vanuit het land naar de Schelde vloeit.

De voorgestelde inrichtingsschets is niet in strijd met het Sigmaplan, indien uit de studies van het Sigmaplan, de optie gelicht wordt, om de Kalkense Meersen als overstromingsgebied (GOG) aan te duiden. Heden kan hierover nog geen uitspraak gedaan worden. Indien het ingericht wordt als GOG, dan zijn dijkwerken in het gebied noodzakelijk.

De studie bevat een groot luik van de gedane studies in het gebied en een analyse van de diverse actoren. Er werd met de opvattingen van alle actoren maximaal rekening gehouden. De voorgestelde schets geniet het meeste draagvlak.